שיעורא בעינן ועבודת כוכבים כתותי מכתת שיעורא הכא כל מה דמכתת מעלי לכסוי:

הדרן עלך כסוי הדם

גיד הנשה נוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין [א]ובמוקדשין [ב]ונוהג בבהמה ובחיה בירך של ימין ובירך של שמאל [ג]ואינו נוהג בעוף מפני שאין לו כף [ד]ונוהג בשליל ר' יהודה אומר אינו נוהג בשליל [ה]וחלבו מותר ואין הטבחין נאמנין על גיד הנשה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים [ו]נאמנין עליו ועל החלב: **גמ'** מוקדשין [ז]פשיטא משום דאקדשיה פקע ליה איסור גיד מיניה וכי תימא (א) יש בגידין בנותן טעם ואתי איסור מוקדשין וחייל אאיסור גיד האי מוקדשין נוהג בגיד מיבעי ליה אלא קסבר [ח]אין בגידין בנותן טעם ובמוקדשין איסור גיד איכא איסור מוקדשין ליכא וסבר תנא דידן אין בגידין בנותן טעם [ט]והתנן ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה אלא הכא [י]בולדות קדשים עסקינן וקסבר נוהג בשליל וקסבר [כ]ולדות קדשים במעי אמן הן קדושים דאיסור גיד ואיסור מוקדשין בהדי הדדי קאתי ומי מצית מוקמת לה בשליל והא מדקתני סיפא נוהג בשליל מכלל דרישא לאו בשליל עסקינן הכי קאמר דבר זה מחלוקת דרבי יהודה ורבנן ומי מצית אמרת דתרווייהו בהדי הדדי קאתו [ל]והתנן על אלו טומאות הנזיר מגלח [מ]על המת ועל כזית מן המת וקשיא לן על כזית מן המת מגלח על כולו לא כל שכן ואמר רבי יוחנן לא נצרכה [נ]אלא לנפל שלא נקשרו אבריו בגידין

אלמא

שיעורא בעינן. בשופר כדי שיאחזנו בידו ויראה לכאן ולכאן כדאמרינן בראש השנה (דף כז:). לולב מפרש במסכת סוכה (דף לב:) שיעור הדס וערבה שלשה טפחים ולולב ארבעה. ועבודת כוכבים כיון דלשרפה קיימא כל העומד לישרף כשרוף דמי הלכך ג)שיעורא הוא דכתותי מכתת אבל הכא כמה דשריף ומיכתת מעלי לכסוי ומשום הנאה ליכא דמצות לאו ליהנות ניתנו:

הדרן עלך כסוי הדם

גיד הנשה. ובמוקדשין. לקמן (דף צ.) פליגי בה איכא למאן דאמר אפילו בעולה ואיכא למ"ד בקדשים הנאכלין: **שאין לו כף.** בגמרא[ז] מפרש לית ליה ולא עגיל: **כף.** פוליפ"א הנכרכת סביבות עצם הקולית העליונה סביב סביב בעיגול אבל עוף אינו כן שהבשר שעל הקולית ברוחב הוא ואינו דומה לכף[ג]: **כף.** שעל גב הירך: **ונוהג בשליל.** בן תשעה חי הנמצא בבהמה: **וחלבו.** של שליל מותר: **ואין הטבחים נאמנים.** לומר נטלנוהו מפני שטורח הוא להם למטט אחריו: **גמ' איסור גיד.** [ד]נוהג בבהמה משעה שנולד: **יש בגידין בנותן טעם.** כבשר[י] ואשמעינן האי תנא דהאוכל גיד הנשה של מוקדשין לוקה שתים אחת משום גיד שאפילו עץ הוא התורה חייבה עליו ואחת משום מוקדשין שיש בו טעם ונהנה מן המוקדשין ושמעינן מינה תרתי חדא דיש בגידין בנותן טעם וחדא דאיסור חל על איסור ולאפוקי ממאן דאמר בהאי פירקא (לקמן צט:) אין בגידין בנותן טעם: א"כ הכי איבעי ליה למתני מוקדשין נוהגות בגיד: **אלא.** אשמעינן האי תנא דאין בגידין בנותן טעם והכי קאמר איסור גיד הנשה לבדו נוהג במוקדשין אבל איסור מוקדשין אין בו: **אם יש בו בנותן טעם.** שיערו חכמים בששים כל נותן טעם סתם[כ]: **בולדות קדשים.** בהמת שלמים שילדה ואשמעינן תנא דמתניתין דלא תימא איסור מוקדשין קדים וגיד אינו נוהג בשליל וכי מטי לידה לא אתי גיד חייל עליה דאין איסור חל על איסור אלא תרווייהו חיילי דקסבר ולדות קדשים משעת יצירתן במעי אמן הן קדושים וגיד הנשה נוהג בשליל ואשתכח דבילירת העובר חלו שניהם: **מכלל דרישא לאו בשליל עסקינן.** דאי מרישא שמעינן דנוהג בשליל סיפא למה ליה למתנייה: **ה"ק כו'.** כלומר רישא ודאי אשמעינן דנוהג בשליל דאי אין נוהג בשליל קדים ליה איסור מוקדשין ותו לא אתי איסור גיד וחייל עליה והדר תנא פלוגתא לאשמעינן דדבר זה שהשמיענו תחלה נוהג בשליל לאו דברי הכל היא אלא מחלוקת רבי יהודה ורבנן: **שנזיר מגלח.** שאם נטמא לאחר שמנה מקלת נזירותו סותר כל מה שמנה ומגלח וחוזר ומתחיל ומונה כדכתיב (במדבר ו) והימים הראשונים יפלו: **על המת כו'.** אבל לא על שאר טומאות כגון נבלה ושרץ דמת כתיב בפרשה (שם) וכי ימות מת עליו: **לנפל.** שכולו קיים ועדיין לא נתקשרו איבריו בגידין שהרי כל איבריו נוצרים ועדיין אין עליו כזית בשר:

אלמא

גיד הנשה. מוקדשין פשיטא. כולהו נמי פשיטא אלא דצריך שיהא אחד לצורך ואגביה תני כולהו:

ואתי איסור מוקדשין וחייל על איסור גיד. ואע"ג דתנן (לקמן דף ק:) ואינו נוהג בטמאה דאין איסור גיד חייל על איסור טומאה איסור מוקדשין דחמיר דאית בהו כרת אם אכלו בטומאה כדפרש"י לקמן (דף צ.) חייל טפי מאיסור גיד:

אלא קסבר אין בגידים בנותן טעם. ולא היה יכול להקשות והתנן (לקמן דף ק:) אינו נוהג בטמאה דמשמע אין גיד הנשה נוהג בטמאה דאין איסור גיד חל על איסור טומאה אלמא דיש בגידין בנ"ט דהוה מצי למימר דטעמא כדאמר רבי שמעון בגמרא (שם דף קא.) מי שגידו אסור ובשרו מותר ומה שמקשה רבי יהודה והלא אף לבני יעקב נאסר שפיר פריך דכיון דלבני יעקב נאסר אף בטמאה לא מסתבר למימר דאחרי כן כשנאסרו בטמאה פקע ממנו איסור גיד הנשה א"נ אפילו היה יכול לדקדק משם דיש בגידין בנותן טעם ניחא ליה למיפרך מירך שנתבשל בה גיד הנשה ששנויה קודם:

איסור גיד איכא איסור מוקדשין ליכא. והכי פירושו איסור גיד הנשה לבדו נוהג במוקדשין ולא איסור אחר וא"ת ולימא דקסבר יש בגידין בנותן טעם ואפילו הכי לא אתי איסור מוקדשין וחייל אאיסור גיד דלית ליה איסור חל על איסור אף באיסור חמור ואיסור כולל וכי תימא משום דמתניתין כר"מ דאמר דנוהג בשליל ובסוף פירקין (דף קא.) מחייב רבי מאיר שתים באוכל גיד הנשה של נבלה אלמא אית ליה איסור חל על איסור דהשתא נמי דקאמר אין בגידין בנותן טעם לא אתיא כרבי מאיר דהא רבי מאיר סבר יש בגידין בנותן טעם מדמחייב באוכל גיד משום נבלה וי"ל דאין נראה לו שתחלוק הך סתמא דמתניתין אסתמא דכריתות פרק אמרו לו (דף יג:) דיש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם אחד דסברה דאיסור חל על איסור באיסור כולל אי נמי לא בעי לשנויי הכי משום דאכתי מקשה ליה דא"כ אין מוקדשין נוהג בגיד מבעי ליה והשתא דקאמר דקסבר אין בגידין בנותן טעם הוה מצי למפרך אין מוקדשין נוהג בגיד מבעי ליה אלא דעדיפא מיניה פריך: **אם** יש בה בנותן טעם אסורה. תימה דילמא אסורה משום שמנו של גיד אבל בגידין אין בהן בנותן טעם ולפירוש הר' (א) מאיר ג)אתי שפיר דפירש דאין להחמיר ולאסור בשומן שבגיד כיון שהגיד עצמו אינו אוסר ור"ת מפרש דלשמנו של גיד לא הוה קרי גיד סתמא וקשה לפירושו דלקמן (דף צא.) גבי ההיא דגידין ישרפו לששה עשר מוקי לה רב אסי בשומן של גיד: **בולדות** קדשים עסקינן. דבהדי הדדי קאתו וא"ת והיכי אתו בהדי הדדי הא איסור גיד אינו חל עד שיהא בן ט' חדשים כדאמר לקמן בפרקין (דף צב:)[ם] א"ר אושעיא מחלוקת בבן ט' חי והלך רבי מאיר לשיטתו כו' וי"ל דהא דשרי ר"מ בגיד בשליל בן ח' היינו לאחר שנשחטה האם דניתר בשחיטת האם אבל כל זמן שלא נשחטה האם איכא איסור גיד בשליל ומיהו קשה דבפרק בהמה המקשה (לעיל דף עה.) איפליגו רבי יוחנן ור"ש לקיש בתולש חלב מבן ט' חי אבל מבן ח' חי משמע דלכולי עלמא אין בו איסור חלב וה"נ אין (ב) איסור גיד כי היכי דליכא איסור חלב וא"כ איסור מוקדשין קדים ויש לומר דדוקא איסור חלב אין בו משום דכתיב (ויקרא ז) כל חלב שור וכשב ובן ח' לא מיקרי שור וכשב אבל איסור גיד יש בו אי נמי ניחא ליה למיפרך ממתניתין דנזיר דמשמע בהדיא דלאו בהדי הדדי אתו וא"ת ואמאי לא פריך ממתניתין דאינו נוהג בטמאה אלמא דאיסור טומאה קדים וי"ל דהמ"ל דטעמא משום דבשרו אסור כדקאמר רבי שמעון כדפי' לעיל: **והא** מדקתני סיפא דנוהג בשליל מכלל דרישא כו'. תימה מאי פריך הא סיפא בשליל שנשחטה אמו ורישא בשלא נשחטה ועוד דמאי קא משני דבר זה מחלוקת רבי יהודה ורבנן והלא אף רבי יהודה מודה לאסור כי לא נשחטה האם דדוקא בנשחטה פליגי דהא רבי יוחנן אית ליה בפרק בהמה המקשה (גם זה שם) דתלש חלב מבן ט' חי דחלבו כחלב בהמה אע"פ שאם נשחטה האם הכל מותר אפילו חלבו וגידו מכל בבהמה תאכלו: **ואמר** רבי יוחנן **לא** נצרכה **אלא** לנפל כו'. תימה דבנזיר פרק כהן גדול (דף נ.) גרסינן בכל הספרים כדא"ר יוחנן כו' משמע דרבי יוחנן לא אמר אההיא דנזיר ונראה דהכא נמי גרסינן כדא"ר יוחנן ודר' יוחנן אפשר דאיתמר אמתניתין דאהלות (פ"ב מ"א) דתנן אלו מטמאים באהל המת כו' ורבינו שמואל מיישב גירסת הספרים דהתם גרסינן כדאמר והכא גרסינן ואמר דהתם על פירקא דעל כזית מגלח על כולו לא כל שכן אמר רב ס)יוסף לא נצרכה אלא למת שאין עליו אפילו כזית בשר והדר פריך ואכתי על אבר ממנו מגלח על כולו לא כל שכן ומשני כדאמר ר' יוחנן לא נצרכה פירוש כדאמר רבי יוחנן על פירקא קמייתא דעל כזית כו' דכיון שלא נתקשרו איבריו עדיין מסתמא אין עליו כזית הכא נמי כו' והכא דלא מייתי אלא פירקא קמייתא קאמר וא"ר יוחנן משום דאפירקא קמייתא איתמר מילתיה דרבי יוחנן:

אלמא

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכ' א ופ"ו מהלכות מעשה קרבנות הלכה ד סמג לאוין קלט:

ב ב מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה א סמג שם טוש"ע י"ד סי' סה סעיף ה:

ג [מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם]:

ג ד מיי' שם הלכה א טוש"ע שם סעיף ו וע"ש:

ד ה מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הלכ' ג ועיין בהשגות ובמ"מ סמג לאוין קלא טוש"ע י"ד סי' סד סעיף ב:

ה ו מיי' פ"ז שם הלכה כא ופ"ח הלכה ז טוש"ע שם סי' סה סעיף יד:

ו ז ח מיי' פ"ז מהלכות נזירות הלכה ב:

◆

שיטה מקובצת

א] וכי תימא קסבר תנא דידן יש בגידין בנותן טעם וכו' כך מצאתי בספרי היד: ב] הילכך שיעוריה לאו שיעורא דכתותי מיכתת כצ"ל: ג] ואינו דומה לכף כל בשר גבוה ועגול קרי כף. הס"ד ומה"ד ונוהג בשליל וכו': ד] איסור גיד הנשה נוהג בבהמה:

◆

רבינו גרשום

הכא ארובה כל מה דמיכתת שיעורא כו' כלומר ואע"ג דלענין שופר ולולב לא יצא לענין כסוי עפר עיר הנדחת כל מה שמכתת שיעוריה עלויי מעלי לכסוי:

סליק פירקא

אמרי הכא בשליל עסקי'. כלומר מה דאמרינן גיד הנשה נוהג במוקדשין בשליל דבהמת קדשים דבהדי הדדי קאתו. אלא לנפל שלא נתקשרו איבריו בגידין. כלומר דאינו מת גמור אלמא חזינן דבשר קדים לגיד לענין אדם וכן לענין שליל אלמא איסור מוקדשין קדים. וזו תירוץ אע"ג דאיסור וכו' לעולם בשליל מוקמת ליה ואתי איסור גיד וכו' ותרווייהו בהדי הדדי קאתו. והא מתניתין דלא כרבי יהודה דקתני נוהג בבהמה ובחיה וכו' וקי"ל דרבי יהודה סבר דאינו נוהג אלא בירך של ימין האי תנא סבר לה כוותי' בחדא כו' (כלומר סבר לה כוותיה בחדא):

מסורת הש"ס

א) [לעיל סט. עד:] [לקמן ק:], ב) [עיין תוס' לקמן צג: ד"ה נאמנים עליו], ג) [לקמן קלח:], ד) [לקמן צט:], ה) [לקמן צו:], ו) [לקמן קלח.], ז) [תמורה כה.], ח) לקמן ק: נזיר מט:, ט) [לקמן צב:], י) [כבכור רש"ל], כ) [לקמן צו:], ל) [לקמן צז. ד"ה שאני], מ) [וכן לעיל עד:], נ) [לפנינו בנזיר איתא רבי יוסי וכן מוכרח להמעיין שם],

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אם יש וכו' ולפי' הרב ר"י בר"מ אתי שפיר: (ב) ד"ה בולדות וכו' וה"נ אין בו איסור:

◆

לעזי רש"י

פוליפ"א [פולפ"א]. הבשר שעל עצם הירך.

◆

מוסף רש"י

הנזיר מגלח. אם האהיל עליהם נטמא מזרו, דכתיב (במדבר ו) והימים הראשונים יפלו, ומגלח וחוזר ומונה כדכתיב (שם) וגלח ראשו ביום טהרתו (לקמן קו.).